

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»
Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області
Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax»

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В СУЧАСНИХ
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»**

Одеса
2026

УДК: 371

DOI: <https://doi.org/10.24195/ModernisationEP-2026-3>

М 74

*Рекомендовано до друку Вченою Радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Протокол № 10 від 26 лютого 2026 року*

Рецензенти:

***Княжева Ірина**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Університету Ушинського;*

***Тягнирядно Євгенія**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ.*

М 74 Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти:
збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Одеса, Україна, 20 лютого 2026 року). Університет Ушинського. Одеса:
Бондаренко М.О., 2026. 372 с.

ISBN 978-617-8814-06-9

УДК: 371

*Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.*

ISBN 978-617-8814-06-9

- © Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2026;
- © Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області, 2026;
- © Одеський приватний заклад освіти «Тіква–Ор Sameax», 2026.

СЕКЦІЯ № 2: ПРОФЕСІЙНА МАЙСТЕРНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....118

1. Андреева Т.Г. Психологічні особливості та механізми керування емоційним станом підлітків118
2. Алаторських І.В. Профільне навчання української мови та літератури: шлях до особистісної самореалізації учнів 129
3. Вівсюк О.О. Логіка успіху: як знання математики відкривають двері до престижних професій 140
4. Волянська Т.М. Навчання зарубіжної літератури в умовах профільної старшої школи – сучасні виклики та можливості 147
5. Gilko A. Teaching english in profile secondary school: modern challenges and innovative approaches 157
6. Довганюк С.О. Профорієнтаційний потенціал уроків української мови та літератури в умовах профільного навчання 164
7. Демченко В.В. Формування в учнів профорієнтаційних компетентностей на уроках фізичної культури у процесі використання ігрових видів спорту..... 174
8. Данілова І.В. Дослідницько-пошукова діяльність дошкільників як умова формування їх пізнавальних інтересів..... 178
9. Du Jingyi The role of visual arts in developing ethnocultural competence of modern school students 191
10. Зубрицька С.П. Старша профільна школа як простір особистісного та професійного становлення 198
11. Захарова А.А. Розвиток старшої профільної школи в умовах сучасних освітніх трансформацій..... 205
12. Іванова І.В. Профорієнтація в початковій школі як важлива складова формування особистості учня..... 212
13. Калінчук Л.О. Психолого-педагогічні особливості формування світогляду учнів підліткового віку під впливом комунікаційних технологій 222
14. Корабльов В.В. Сучасна інтроспекція параметрів застосування освітньої робототехніки у розрізі STEM-освітньої моделі навчання..... 236
15. Люлька О.С. Ідеї та практики Нової української школи у викладанні мистецтва в профільній старшій школі 241
16. Мороз Н.О. Профорієнтаційна робота з учнями початкової ланки у Новій українській школі..... 251
17. Маркітан С.В. Сучасний урок географії в старших класах: від карти до життєвих рішень..... 259
18. Прокопенко Т.В. Психолог у статусі кар’єрного радника: реалізація концепції профільного навчання в Новій українській школі 265
19. Павловська Ю.М. Пізнання власних здібностей як основа ранньої профорієнтації учнів початкової школи275

Мороз Наталя Олександрівна,
вчитель початкових класів
Нерубайського академічного ліцею №1
Нерубайської сільської ради
Одеського району Одеської області

ПРОФОРІЕНТАЦІЙНА РОБОТА З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ЛАНКИ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Актуальність дослідження. У сучасних умовах реформування освіти та впровадження Концепції Нової української школи (НУШ) особливої актуальності набуває рання профорієнтаційна робота з учнями. Початкова школа є тим освітнім середовищем, у якому закладаються основи ціннісного ставлення до праці, формується уявлення про різноманіття професій і значущість діяльності людини для суспільства. Саме в молодшому шкільному віці діти виявляють природну допитливість, інтерес до світу дорослих і прагнення наслідувати різні соціальні ролі.

НУШ покликана допомогти випускникам бути конкурентоздатними, стати цілісними особистостями, котрі вміють робити свідомий вибір, у тому числі вибір свого подальшого освітнього та професійного шляху.

Виклад основного матеріалу. Система професійної орієнтації в НУШ має базуватись на: принципах освітньої діяльності, які закладено у Законі «Про освіту»: людиноцентризм; цілісність і наступність системи освіти; інтеграція з ринком праці; єдність навчання, виховання та розвитку; сприяння навчанням впродовж життя та забезпеченню рівних можливостей для всіх.

Сучасна профорієнтація – це не тільки «про професії та ринок праці». Сьогодні діти прагнуть самостійно та свідомо робити вибір та розуміти його наслідки. Школа покликана створити цілісні умови для повної реалізації цього прагнення. Сучасна професійна орієнтація, як наскрізний процес, може цьому сприяти через опанування учнями життєво необхідних навичок [2].

Саме тому професійна орієнтація в школі буде базуватися на ключових компетентностях НУШ: інноваційність, як відкритість до нових ідей,

ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада); навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, прав людини, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, уміння діяти в конфліктних ситуаціях; підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей [1].

Професійна орієнтація має впроваджуватись із врахуванням вікових особливостей розвитку та потреб дітей і надавати можливість подолати розбіжності у їхніх досягненнях [1].

Професійна орієнтація, професійна орієнтація – заходи, спрямовані на ознайомлення людини з її здібностями й можливостями для того, щоб запропонувати їй вибрати одну з найбільш підходящих для неї професій з врахуванням потреб виробництва. Професійна орієнтація – це наукова дисципліна, яка допомагає людині обрати свою майбутню професію з урахуванням всіх її здібностей, потреб і бажань. Також професійна орієнтація містить технологію розвитку у людини позитивного ставлення до праці [2].

Завдання заходів професійної орієнтації у школі: ознайомити учнів із професіями; навчити робити правильний вибір; виховати спрямованість на самопізнання, яке допоможе визначитися з професією; забезпечити розвиток важливих для здобуття професії якостей особистості [3].

Три наскрізні напрямки/теми, які варто представити в професійно-орієнтаційному змісті освіти на кожному рівні шкільної освіти: власний особистісний розвиток через професійну орієнтацію або пізнання власних ресурсів та планування власного розвитку; вивчення світу професій і ринку праці; зв'язок між освітою і ринком праці;

Відповідно до рівнів освіти, очікувані результати можуть бути систематизовані таким чином для початкової ланки НУШ:

Учні 1–4 класів: знайомляться зі світом професій і ринком праці в ігровій формі та через проекти, які роблять самостійно чи у групі; обговорюють важливість навчання, трудової діяльності, поваги до будь-якої професії, до праці та результатів праці інших людей.

Як результат учні: розуміють/знають, що вони люблять робити, що у них вдається добре/найкраще; можуть пояснити, як досягнути бажаного/ здійснити свої бажання; мають реалістичне уявлення про світ професій з різних сфер; розуміють важливість праці та, зокрема, окремих професій у житті кожної людини; можуть пояснити, що таке професія; ознайомлені з найбільш поширеними професіями, розуміють їхній зміст; можуть описати зміст/суть тієї чи іншої професії; розуміють, що таке праця та демонструють шанобливе ставлення до неї; демонструють зацікавленість у подальшому пізнанні світу професій; зацікавлені у дослідженні та розвитку своїх інтересів та здібностей; пояснюють важливість навчання у школі, розвитку власних здібностей для свого життя та добробуту; розуміють важливість спільної праці, разом з іншими визначають мету спільної праці і намагаються досягти її; зацікавлені у подальшому дослідженні зв'язку між світом професій та різноманітними сферами життя та навколишнього світу [1].

Профорієнтаційне навчання рекомендовано проводити на основі інтегрованих підходів:

1. Інтегровані уроки, наскрізна профорієнтація, профорієнтаційні кейс - уроки - зв'язок навчання та предметів з життям (1-12 клас)

2. Профорієнтаційні ігри: «Мої ресурси», «Сучасні навички», «Освіта впродовж життя», «Планування розвитку», «Прийняття рішень» та ін. – самопізнання, особистісний розвиток, усвідомлений вибір (1-12 клас)

4. Інтерактивні заходи – ярмарки та пікніки професій, професійні майстер-класи – практичні проекти, соціальні проекти, заходи для ознайомлення з професіями (1-12 клас)

5. Зустрічі з представниками компаній-роботодавців та центрів зайнятості, студентами та викладачами закладів професійної, фахової

передвищої та вищої освіти, з людьми (випускники шкіл, представники професій), що представляють свої власні шляхи професійного розвитку, проекти «Жива бібліотека», «Professionals go back to school» тощо – отримання «з перших рук» інформації про професії, ринок праці, подальше навчання, формування «рольових моделей» (1-12 клас)

6. Екскурсії в компанії, на виробництво, в заклади освіти, центри зайнятості – безпосереднє ознайомлення з професіями, умовами праці та навчання (1-12 клас)

Система профорієнтаційних заходів для учнів 1–4 класів

1 клас

Гра «Хто що робить?» – співвіднесення професії з діями та знаряддями праці.

Рольова гра «Місто професій» – діти приміряють ролі лікаря, вчителя, будівельника, продавця.

Читання та обговорення казок і оповідань про працю («Рукавичка професій», «Хто як працює»).

Малюнок «Професія моїх батьків» з усною розповіддю.

Бесіда «Навіщо люди працюють?»

2 клас

Проект «Професії навколо нас» (робота в групах).

Дидактична гра «Впізнай професію за описом».

Перегляд коротких відео про професії з подальшим обговоренням.

Екскурсія школою «Професії в нашій школі» (знайомство з роботою вчителя, бібліотекаря, медсестри).

Лепбук «Світ професій»

3 клас

Гра-дослідження «Що у мене виходить найкраще?»

Мініанкетування «Мої інтереси та здібності».

Груповий проект «Професії майбутнього».

Зустріч з батьками «Моя професія» (у форматі бесіди або презентації).

Творче завдання «Мій день у вибраній професії».

4 клас

Проект «Одна справа – багато професій» (наприклад: як створюється школа, лікарня, місто).

Ділова гра «Команда професіоналів» (визначення спільної мети та шляхів її досягнення).

Тренінг «Як здійснюються мрії?» (кроки до бажаного).

Інтегрований урок «Навчання і професії».

Презентація «Ким я хочу бути і чому».

У процесі профорієнтаційної роботи на власному досвіді використовувала заходи в межах Тижня професій, які сприяли розширенню уявлень учнів про різні види професійної діяльності, різновиди пр

Тиждень професій у 3 класі

Гасло: «Світ професій — світ можливостей»

Мета тижня: розширити уявлення учнів про різноманіття професій; формувати повагу до праці та людей праці; розвивати інтерес до пізнання власних здібностей; показати зв'язок між навчанням і майбутньою професійною діяльністю. Тривалість: 5 навчальних днів. Форми роботи: ігрові, проектні, інтегровані, групові.

План заходів

Понеділок – «Відкриваємо світ професій»

Бесіда «Навіщо людям різні професії?»

Гра «Вгадай професію за описом»

Створення асоціативного куща «Професія — це...»

Малюнок «Професії навколо мене»

Вівторок – «Професії нашої родини»

Мініпрезентації «Ким працюють мої батьки»

Фотовиставка «Професії моєї родини»

Інтерв'ю «Один день з професією»

Обговорення «Чому будь-яка професія важлива»

Середа – «Професії в школі»

Екскурсія школою «Хто працює в нашій школі?»

Рольова гра «Я — вчитель / бібліотекар / кухар»

Інтерв'ю з працівником школи

Складання міні-книжечки «Професії нашої школи»

Четвер – «Професії майбутнього»

Перегляд відео «Якими можуть бути професії майбутнього»

Груповий проєкт «Професії майбутнього»

Створення постерів або лепбуків

Презентація результатів групової роботи

П'ятниця – «Я і мої здібності»

Гра «Що у мене виходить найкраще?»

Вправа «Моє дерево здібностей»

Рефлексійне коло «Чого я навчився за тиждень»

Свято-завершення «Ярмарок професій»

Після проведення заходів у межах Тижня професій учні розширили уявлення про світ професій та їх значення в житті людини. Діти зрозуміли, що кожна професія є важливою та необхідною для суспільства, незалежно від її складності чи престижності.

Учні ознайомилися з різноманіттям професій, які існують у сучасному світі, зокрема з професіями, пов'язаними з родиною, шкільним середовищем та професіями майбутнього. Діти дізналися про особливості роботи вчителя, бібліотекаря, кухаря, технічного персоналу школи, а також професій своїх батьків.

У процесі ігор, бесід, творчих і практичних завдань учні усвідомили, що вибір професії пов'язаний із здібностями, інтересами та нахилами людини. Діти навчилися визначати власні сильні сторони, аналізувати свої вміння та замислюватися над тим, ким вони хотіли б стати в майбутньому.

Особливо зацікавили учнів завдання, пов'язані з рольовими іграми, проєктною діяльністю та створенням малюнків, постерів і лепбуків. Під час

рефлексії діти відзначали, що їм було цікаво дізнаватися нове, працювати в групах і презентувати результати своєї роботи.

Проведений Тиждень професії сприяв формуванню в учнів позитивного ставлення до праці, поваги до людей різних професій та розвитку пізнавального інтересу до власного професійного майбутнього.

Висновки. Профорієнтація – це не одноразова акція, яка проводиться у випускних класах шкіл, а систематична робота з дітьми та молоддю. У суспільстві дедалі зростає рівень вимог щодо професіоналізму та фахової підготовки спеціалістів. Життя вимагає від людини вміння орієнтуватися в навколишньому світі, шукати інформацію, бути компетентним в обраній справі, працювати в команді, приймати нестандартні рішення. Тому профорієнтація мусить стати повноцінним навчальним курсом, який молодь буде вивчати протягом свого становлення: від закладу дошкільної освіти до професійно-технічного чи закладу вищої освіти. Освіта не лише озброює сумою знань чи виховує певні навички, але й «відкриває людині саму себе», виявляє й розвиває її здібності, генетичні задатки, формує потреби й інтереси до майбутньої професії.

Профорієнтаційна робота в початковій школі, є важливим складником освітнього процесу в умовах Нової української школи. А системна й цілеспрямована профорієнтаційна робота, створює підґрунтя для подальшого успішного навчання й самореалізації учнів. І саме в початковій школі закладаються основи відповідального ставлення до майбутнього вибору, що сприяє гармонійному розвитку особистості та її готовності до життя в сучасному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р.
2. Профорієнтаційна робота в школі. *Позакласний час*. 2015. № 11. С. 1-48.

3. Методичні рекомендації щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які здійснюють профорієнтаційну роботу у закладах загальної середньої освіти, в тому числі з учнями з ООП ; Український Інститут Розвитку Освіти, 2022.

Наукове видання

Колектив авторів

МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
М. ОДЕСА, УКРАЇНА, 20 ЛЮТОГО 2026 РОКУ

Українською мовою

Відповідальний редактор: Ірина Олександрівна Бартенєва
*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»*

Підписано до друку 06.03.2026 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Друк офсетний. Ум. друк. арк. 21,62. Наклад 300 прим.
Зам. № 0603/1

Надруковано з готового оригінал-макета у друкарні «Апрель»
ФОП Бондаренко М. О.
65045, м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60
Тел.: +38 (048) 700 11 55
info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014

